

«ОЛЬСТЕРСЬКА ПРОБЛЕМА» В СУЧАСНІЙ ПОЛІТИЦІ СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА

У статті висвітлено питання етнополітичного конфлікту між Ірландією та Великобританією. Наведено причини виникнення та розвитку «Ольстерської проблеми», розглянуто сучасний стан внутрішньої політики Великобританії відносно Ольстера.

Ключові слова: «Ольстерська проблема», етнополітологія, етнополітичний конфлікт, релігія, Brexit

Актуальність теми полягає в тому, що Північно-Ірландська проблема, або ще як її називають «Ольстерська проблема», дотепер стоїть на порядку денному британської політики. Саме питання Ольстера особливо загострилось після виходу Сполученого Королівства з ЄС.

«Ольстерська проблема» одна з центральних тем в західній історіографії та етнополітології, в Україні ж питання цього етнополітичного конфлікту досліджувалось в три періоди, кожен з яких в певній мірі ознаменувався інтересом до відродження нації, а також потребою у знанні коректного врегулювання конфліктних питань. Тему Ольстера ми знайдемо в працях Д. Дорошенка, Е. М. Кучменко, К. О. Гули, О. М. Теленко, О. Є. Махновського, С. Толстого, Ф. Крушинського. У праці О. М. Теленко основна увага зосереджена на аналізі політики британського уряду з урегулювання «Ольстерської проблеми».

Мета статті – прослідкувати шлях становлення «Ольстерської проблеми», виявити її сучасний стан.

Для початку, варто дати визначення етнополітології та етнополітичному конфлікту. Отже, *етнопологія* – це академічна наука та навчальна дисципліна, яка здійснює теоретичне осмислення етнополітичних процесів, закономірностей, тенденцій їх розвитку та об'єднує в собі дві важливі суспільствознавчі науки: етнологію та політологію. *Етнополітичний конфлікт* — незбігання, зіткнення інтересів, цілей різних етносуб'єктів (етносів, націй, етнічних (національних) меншин, корінних народів, етнонаціональних організацій, об'єднань, рухів, громадських організацій, політичних партій) між собою та з інтересами й цілями держави, її органів в етнополітичній сфері [1, с. 9].

Перейдемо безпосередньо до Ольстерського конфлікту. Ольстер помилково вважають Північною Ірландією, але це абсолютно не вірно. Ольстер — одна з чотирьох історичних провінцій Ірландії, що поєднує дев'ять графств на півночі острова, шість з цих графств — Антрім, Арма, Даун, Лондондеррі, Тайрон і Фермана — входять до складу Північної Ірландії, інші — Каван, Донегол і Монахан — є частиною Республіки Ірландія. Столиця Північної Ірландії Белфаст також входить до Ольстера.

Говорячи про витоки «Ольстерської проблеми», слід почати ще з подій 1169 р., а саме початку англійської колонізації Ірландії. Історики однак в свої думці, що

саме колоніальне минуле Ірландії є основою суперечностей північно-ірландського суспільства [2, с. 11]. З плином часу проблема переросла з етнічної, ще й в релігійну. Уряд Британії виділяв землі на Ольстерській території простим британцям: шотландським пресвітеріанам, відставним офіцерам, чії нащадки переставали вважати себе чи то англійцями чи то шотландцями, вважали Ольстер своєю батьківщиною і готові були життя віддати, захищаючи свою територію від корінного населення – ольстерців-католиків. Взагалі, католицьку віру та ірландський націоналізм можна вважати синонімами, тож саме на це зважали увагу послідувачі правителі, вони знизили відсоток землі, що належав ольстерцям-католикам, з 59% до 7% [2, с. 12].

Використовуючи ці ж релігійні протиріччя, британська влада перетворила Ольстер в оплот боротьби проти автономії Ірландії. Тож поки на півдні та в центрі Ірландії тривала англо-ірландська війна (1919-1921) прихильники монархії в Белфасті проголосували за поділ держави на Північну та Південну з власними парламентами. Проводяться вибори до парламенту, що і стає завершальною точкою розколу Ірландії, самопроголошена республіка підписує перемир'я з Великою Британією та виходить з війни.

Проте це не можна назвати закінченням етнополітичного конфлікту. Права католицьких меншин все більше придушувались, через нестабільність регіон потерпав від економічної кризи, рівень безробіття зріс до 30%, тож не дивно, що на території Ольстеру продовжувались масові протести. Кінець 60х років – початок 90-х ознаменувався боротьбою католицького населення за свої права та втручанням британського уряду у вирішення проблеми. Після більше ніж тридцятирічного перемир'я Ірландська Республіканська Армія знову розпочала активні дії, щодо звільнення Північної Ірландії від «британської окупації» [4].

У 1967 році було створено Асоціацію громадянських прав – масову переважно католицьку організацію, що 1968 року провела демонстрацію у Деррі, за їх словами «цитаделі дискримінації». Поліція розігнала демонстрантів кийками, а увесь світ побачив криваві сцени, що стало поворотним пунктом у розвитку подій і змусило Британський уряд взяти на себе відповідальність за безпеку в Північній Ірландії. В Деррі були командировані солдати, але вони виявились не спроможними протистояти силам Ірландської республіканської армії, під час боротьби гинули мирні демонстранти, через це роботу Парламенту Північної Ірландії ліквідували та перенесли правління до Лондону, з повним ліквідуванням регіонального уряду.

Початок 90-х років та початок двохтисячних ознаменувався багатосторонніми переговорами про подальшу долю Ольстера та зменшення напруження на цій території. Проте, вихід Великої Британії з Євросоюзу знову поставив низку питань про подальше існування Ольстеру в складі об'єднаного королівства. Жителі Північної Ірландії в цілому виявили бажання залишитись в складі ЄС проти виходу з ЄС проголосували 55,7%, за – 44,3% та їх рішення не вплинуло на загальний хід подій [3].

Лідер найбільшої в Північній Ірландії націоналістичної партії Sinn Fein Деклан Керні заявив, що рішення британцями вийти зі складу Європейського Союзу поставило велике питання про подальші політичні відносини Ольстера та Великої Британії:

«Brexit драматично змінює політичний ландшафт Північної Ірландії, і ми форсуватимемо зусилля щодо проведенню референдуму про об'єднану Ірландію»

«Прямим наслідком виходу з ЄС є те що, британський уряд втратив мандат представляти інтереси народу Північної Ірландії, після того як нас виштовхали з Європи в наслідок Brexit».

На думку голови партії Деклана Кірні це є підставою для проведення референдуму про возз'єднання з Ірландією. Як голова партії, який не згоден з підсумками референдуму, Кірні продовжить боротися за членство регіону в Євросоюзі. *«Наша позиція така: північна частина Ірландії повинна залишитися в складі Європейського Союзу. З цією метою ми також закликаємо ірландський уряд в Дубліні скликати загальноірландським форум, щоб обговорити пропозиції про те, як можна було б гарантувати членство Північної Ірландії в ЄС в майбутньому»,* - уклав він [3].

Як висновок, можемо стверджувати, що «Ольстерська проблема» не вирішена, інколи вдається ставити проблему в режим очікування та прихильники з'єднання Північної Ірландії з Республікою Ірландію знайдуть причину, щоб досягти бажаного результату та поставити проблему на перше місце в політичному житті регіону, тим паче коли уряд Британії не достатньо зважає на громадянську позицію жителів Ольстеру.

Список використаної літератури:

1. Антонюк О.В. Основи етнополітики / О.Антонюк. – К.: МАУП, 2005. – 432 с.
2. Волков Т.О. Витоки, еволюція та сучасний стан «Ольстерської проблеми» / Т. Волков // Історичний архів. – 2012. № 8. – С. 10-14
3. Готовність об'єднатись з Дубліном аби не вийти з ЄС // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://7dniv.info/politics/81850-pvnchna-rlandia-gotova-obiednatis-z-dublnom-abi-tlki-ne-viyti-z-yes.html>
4. «Ольстерська проблема» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academia.edu/28745784>
5. Лапшин С.А. Дефінітивний аналіз проблеми формування політичної культури студентської молоді / С.А.Лапшин // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка і психологія. – №35. – Вінниця: ВДПУ, 2011. – С.246-251.